

15. 8. 2005

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Zajištění pohledávek věřitele zadržovacím právem

Zadržovací právo jakožto právo věcné je právně zakotveno v § 175 a násl. zákona č. [40/1964](#) Sb., občanského zákoníku. Jedná se přitom o jeden ze zákonem aprobovaných způsobů zajištění závazků, a to jak závazků občanskoprávních, tak i obchodně-právních.

Na rozdíl od jiných právních institutů majících taktéž zajišťovací funkci, jakými jsou např. ručení či zástavní právo, se zadržovací právo (retence) liší zejména tím, že k jeho vzniku nedochází smluvně, nýbrž se jedná o vedlejší právo věřitele z právního vztahu, jehož jsou již věřitel a dlužník účastníky.

Tato skutečnost plyne již z úvodního ustanovení občanského zákoníku, který zadržovací právo upravuje. Dle § 175 odst. 1 občanského zákoníku ten, kdo je povinen vydat cizí movitou věc, kterou má u sebe, může ji zadržet k zajištění své splatné pohledávky, kterou má proti osobě, již by jinak byl povinen věc vydat.

Zadržovací právo proto vzniká jednostranným úkonem oprávněné osoby (věřitele), kterým vyjadřuje svou vůli zadržet věc, tedy okamžikem oprávněného zadržení movité věci dlužníka, kterou má věřitel u sebe, přičemž tak činí za účelem zajištění své splatné pohledávky vůči dlužníku. Věřitel mající za svým dlužníkem splatnou pohledávku tak předmětnou věc, která mohla být kupř. předmětem jeho závazku, zadrží, namísto toho, aby ji dlužníkovi vrátil, to vše za účelem působení na dlužníka alespoň k dodatečnému splnění jeho povinnosti. Není přitom důležité, z jakého důvodu (titulu) předmětná pohledávka věřiteli vznikla a zda souvisí se zadržanou movitou věcí, popř. o jaká je její výše.

Zadržovací právo však nemá osoba, která má věc, k níž by mohlo toto právo vzniknout, u sebe neprávem, zejména jestliže se jí zmocnila svémocně nebo lstí. Zadržovací právo nemá také ani ten, jemuž při předání věci bylo uloženo, aby s ní naložil způsobem, který je neslučitelný s výkonem zadržovacího práva (např. aby ji předal jiné osobě). To ale neplatí, byl-li proti dlužníkovi podán návrh na konkurs.

Předmětem zadržovacího práva jsou pouze věci movité, nikoliv nemovitosti či práva, to vše za předpokladu, že jsou zpeněžitelné.

Zadržovací právo může zajišťovat jak splatné peněžitě, tak i nepeněžitě pohledávky. To neplatí, pokud byl proti dlužníku podán návrh na konkurs, neboť v takovém případě může zadržovací právo vzniknout i k zajištění pohledávek dosud nesplatných.

Věřitel je povinen bez zbytečného odkladu vyrozumět dlužníka o zadržení věci a jeho důvodech. Takovéto oznámení musí být učiněno písemně pouze tehdy, jestliže smlouva, na jejímž základě má věc u sebe, byla uzavřena písemně. Vyrozumění dlužníka o zadržení věci a o jeho důvodech ale není předpokladem pro vznik zadržovacího práva.

Věřitel uplatňující zadržovací právo má ohledně opatrování zadržené věci a úhrady nákladů s tím spojených stejné postavení jaké má zástavní věřitel ohledně zástavy. Je tak oprávněn tuto věc, popř. právo držet po celou dobu trvání zadržovacího práva. Je dále povinen starat se o ni s péčí řádného hospodáře, zejména ji opatrovat a chránit před poškozením, ztrátou a zničením. Vzniknou-li mu při plnění této povinnosti účelně vynaložené náklady, má proti dlužníku právo na jejich náhradu. Užívat zadržovanou věc a přisvojovat si její přírůstky, plody a užitky může věřitel jen se souhlasem dlužníka. Dojde-li během doby, v níž věřitel má u sebe zadržovanou věc, k její ztrátě, zničení nebo poškození, odpovídá věřitel za vzniklou škodu podle obecných ustanovení odpovědnosti za škodu.

Pokud se týká právních důsledků zadržovacího práva, pak na základě něj má věřitel právo při výkonu soudního rozhodnutí na přednostní uspokojení z výtěžku zadržované věci před jiným věřitelem, a to i zástavním věřitelem.

V případě konkursního řízení věřitelé pohledávek, které byly zajištěny mimo jiné zadržovacím právem, mají právo, aby jejich pohledávka byla uspokojena ze zpeněžení věci,

práva nebo pohledávky, jimiž byla zajištěna. Zákon o konkursu a vyrovnání tyto věřitele označuje za tzv. oddělené věřitele. Oddělení věřitelé se z výtěžku zpeněžení uspokojí podle pořadí, v jakém vznikl právní důvod jejich nároku na oddělené uspokojení. Uspokojují se přitom do výše 70 % výtěžku zpeněžení na ně připadajícího. Neuspokojenou část jejich pohledávky lze uspokojit v rozvrhu, a to ve třídě, do níž pohledávka podle své povahy patří. Zadržovací právo zpeněžením věci, práva nebo pohledávky v konkursu zaniká, a to i v případě, že věřitel svoji pohledávku do konkursního řízení nepřihlásil.

Zadržovací právo jakožto právo akcesorické samozřejmě zaniká i zánikem zajištěné pohledávky (tedy splněním závazku, jemuž odpovídá splatná pohledávka, k jejímuž zajištění zadržovací právo vzniklo), zánikem zadržené věci, anebo vydáním zadržené věci dlužníku. Zadržovací právo tak může zaniknout i bez uspokojení věřitele. Zadržovací právo konečně zaniká i tehdy, jestliže dlužník poskytne věřiteli s jeho souhlasem jinou jistotu. Jistotu lze poskytnout především zřízením zástavního práva, ručením, zajišťovacím postoupením pohledávky, či zajišťovacím převodem práva. Jistota je dostatečná tehdy, jestliže odpovídá zajištěné pohledávce.

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [AI omnibus](#)